

”Vi var väldigt tidigt ute”, säger Peter Parnes, professor vid avdelningen för datavetenskap vid Luleå tekniska universitet.

FAKTA/WORLD WIDE WEB

- Engelsmannen Tim Berners-Lee uppfann World Wide Web vid forskningscentret Cern i Schweiz. Den 6 augusti 1991 publicerades den första webbplatsen med adressen <http://info.cern.ch/>. Samma år började webben spridas till allmänheten via internet.
- Webben bygger på protokollet http, där varje sida har en adress och kan kopplas samman med hyperlänkar. Informationen lagras på webbservrar.
- I mars 2008 fanns det omkring en biljon (1 000 000 000 000) webbsidor enligt Google.

Han var med när det startade

För 20 år sedan föddes World Wide Web. Peter Parnes var med och byggde upp Norrbottens första webbserver i en datorsal på Luleå tekniska högskola. - Då var det inte en så stor grej. Det var mest på lek, säger han.

TEXT: SARA-LENA BRÄNNSTRÖM FOTO: KURT ENGSTRÖM

”Det var bara en ny, kul grej. Ännu en fluga”

JAG FÅR ETT MEJL. Webben fyller 20 år och chefen vill ha ett reportage. Reflexmässigt börjar jag googla. Jag läser nättidningsartiklar. Länkas vidare till ett uppslagsverk. Surfar in på Luleå tekniska universitets hemsida. Där hittar jag Peter Parnes, professor vid avdelningen för datavetenskap. Via mejl bestämmer vi tid och plats för en intervju.

Vi sitter i biblioteket på Teknikens hus, omgivna av böcker. Peter Parnes läser inte böcker på papper sedan mitten av 1990-talet. Med en bärbar dator i knät är han här för att förklara för mig hur allt började, innan vi blev ett samhälle beroende av internet. Bredvid honom sitter Kajsa Kero. Hon är född 1991, samma år som webben.

TVÅ VECKOR INNAN Kajsa Kero ser dagens ljus skapar Tim Berners-Lee världens första webbsida. Samtidigt på Luleå tekniska högskola (som ännu inte blivit universitet) sitter en 20-årig student på datatekniklinjen och slukar allt som har med den nya teknologin att göra.

Han heter Peter Parnes och är en av den nystartade datorföreningen Ludds första medlemmar.

– Mitt första minne av internet är när jag gick på gymnasiet och vi plankade in på Lunds tekniska högskola och utnyttjade deras modempooler gratis för att spela data-spel, säger Peter Parnes.

När World Wide Web kom 1991 öppnades internet för allmänheten.

I februari 1993 fick Sverige sin första webbserver på Linköpings tekniska högskola. Några månader senare var Peter Parnes med och installerade nummer två och tre. Han och klasskamraten Göran Öberg såg till att datorföreningen och högskolan i Luleå fick varsin.

– Det här var bara en ny, kul grej. Ännu en fluga. Vi höll på med allt möjligt annat också: ljud- och bildsändningar, programmering för internet, datorspel med mera.

PÅ DEN TIDEN VAR webbserver i princip synonymt med hemsida. Under året som följde dök det upp fler och fler i Sverige.

– Jag skrev recensioner av alla nya webbservrar som startade. Det var fyra eller fem om dagen med kanske en eller två sidor text, säger Peter Parnes.

1994 hölls en av Europas första konferenser om webben i Luleå.

– Vi var väldigt tidigt ute. Intresset visar att det fanns viss tilltro att webben inte skulle ersättas samma eftermiddag. Men jag tror inte att man hade tänkt sig att det skulle bli den stora tekniken de kommande 20 åren. Om du hade frågat mig då hade jag antagligen påstått att vi skulle få se något annat utvecklas och ta över, säger Peter Parnes.

Men webben växte och det gjorde även Kajsa Kero. I mammas förråd stod en dator med internetuppkoppling, där Kajsa intresserat tittade över axeln på sin äldre syster som mejlade och chattade.

I 12-ÅRSÅLDERN BÖRJADE hon själv använda nätet.

– Sedan har det urartat. Jag använder Google till allt; jag går säkert in där 200 gånger per dag, säger Kajsa Kero.

– Om jag ska köpa ett schampo googlar jag för att hitta recensioner eller produktbeskrivningar. Om jag är förkyld googlar jag symtomen för att se om det finns någon som har haft samma symtom.

Sedan mellanstadiet har webben varit hennes faktabank. Kajsa Kero har aldrig haft något behov av fysiska uppslagsverk. Men medan Peter Parnes sedan länge ratat traditionella böcker är hon inte lika snabb att släppa greppet.

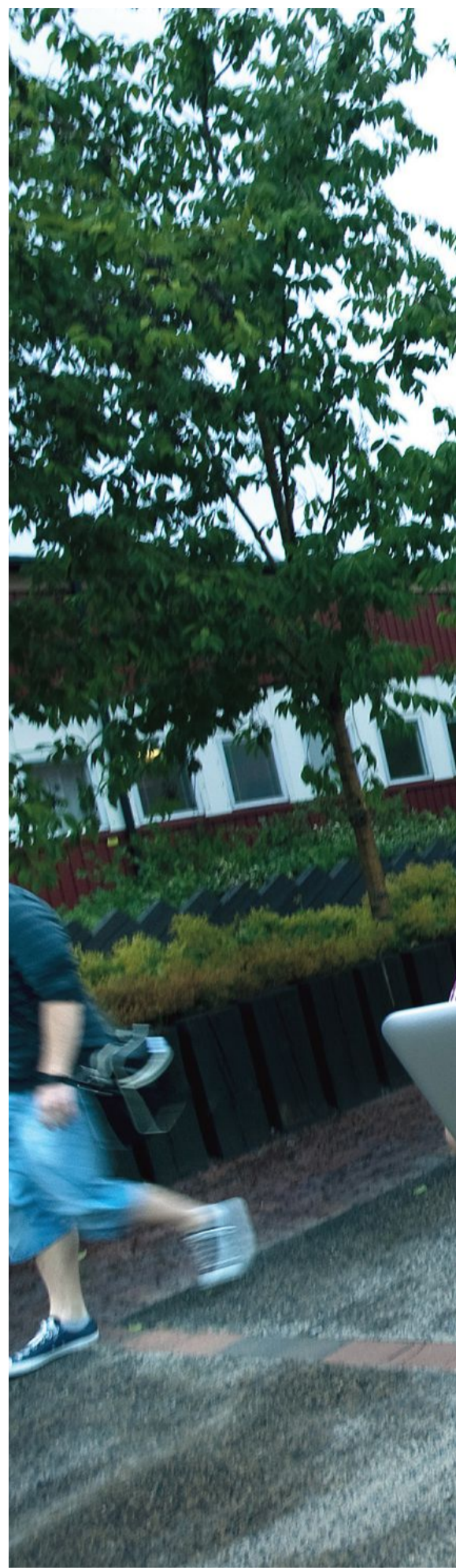
– Om man inte vuxit upp med böcker och uppslagsverk har man en annan relation till dem som är mer intim. Att köpa en bok är som att köpa en vinylspelare, det är coolt. Jag är också en av få som fortfarande köper cd-skivor.

Lika lite som hon kan tänka sig en vardag utan internet vågar hon föreställa sig hur det kommer att utvecklas i framtiden.

– Det är redan så stort.

I Peter Parnes framtid har webben helt ersatt stationära datorer.

– Du gör allt på webben och det leder till nya användarmönster. Din personliga dator försvinner, allt du behöver är en webbläsare. ■

FAKTA

PETER PARNES

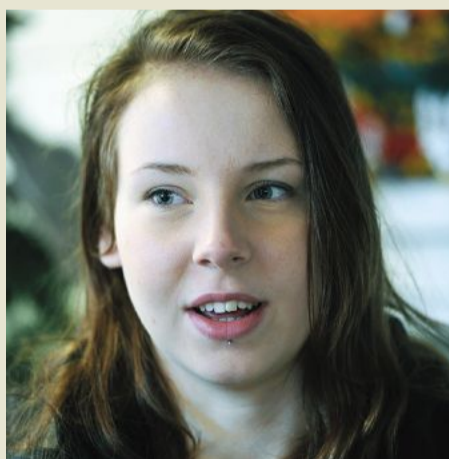
Ålder: 40 år.

Bor: Porsön i Luleå.

Gör: Professor i distribuerade och mobila system vid avdelningen för datavetenskap på Luleå tekniska universitet samt egen företagare inom IT-utveckling.

Intressen: Cykling, fjäll, böcker, film, miljö och programmering.

Så använder jag webben: Till allt! Väder, film, böcker, tidningar, social kontakt, recept med mera.

KAJSA KERO

Ålder: 20 år.

Bor: Bergviken i Luleå.

Gör: Gick ut estetiska programmet på gymnasiet i våras.

Intressen: Litteratur, musik och socialiserande.

Så använder jag webben: Som uppslagsverk, för att lyssna på och leta ny musik och för att kommunicera via sociala nätverk.

saker

Varken Peter Parnes eller Kajsa Kero kan tänka sig en dag utan internet.

som revolutionerat webben (Enligt Peter Parnes)

1 YOUTUBE-FENOMENET:

2005 startade webbplatsen Youtube där vem som helst kan ladda upp och visa filmer för andra på internet. Detta gjorde plötsligt alla som ville till filmproducenter och gav allmänheten en möjlighet att synas över hela världen. Varje minut laddas 48 timmar video upp på Youtube (maj 2011).

2 INDEXERING OCH SÖK MOTORER:

Sökmotorer möjliggör sökning på i princip alla webbsidor som finns på internet. Den första webbsökningsmotorn som letade igenom webben automatiskt kom i december 1993 (Jumpstation). Utan sökmotorer skulle nog aldrig webben ha vuxit så snabbt som den gjort.

3 FILDENING:

Fildelning (både legal och illegal) har förekommit sedan 80-talet med hjälp av datorer. Detta snabba sätt att dela information med andra har gjort att dagens system för upphovsrätt ifrågasätts och nya lösningar är på väg att tvingas fram. Många alternativa affärsmodeller har uppkommit tack vare fildelning på internet, till exempel Spotify.

4 HASTIGHETEN:

Internetuppkopplingarna blir bara snabbare och det har i sin tur möjliggjort nya typer av applikationer, till exempel högupplöst TV direkt till hemmet.

5 NÄTHANDEL:

Internet har gett oss en helt ny typ av handel där en liten affär någonstans plötsligt får hela världen som sin marknad. 4,5 procent av detaljhandels omsättning sker via näthandel. Även begagnathandeln har blivit en stor marknad på internet. Bara via den svenska tjänsten Blocket såldes varor för 212 miljarder kronor 2010. Det motsvarar 6,4 procent av Sveriges BNP.

6 SOCIALA NÄTVERK:

Olika former av datorbaserade sociala nätverk har funnits sedan 80-talet men det stora språnget i Sverige kom med Facebook som bland annat används för att hålla kontakt med vänner. Idag närmar sig Facebook 700 miljoner användare.

7 NÄTBASERAT LÄRANDE:

Internet har gett människor över hela världen möjlighet att lära sig mer om i princip vad som helst. Många lärosäten satsar internationellt på att locka till sig studenter för både betal- och gratisundervisning över internet. Ett exempel är gratis-tjänsten Khan Academy i USA som lär ut bland annat matematik på alla nivåer (<http://www.khanacademy.org/>).